

Déli Hirlap

32

GAZDASÁGPOLITIKAI NAPILAP

FÜGGŐ SZERKESZTŐ: VUCHETICH ENDRE DE

Előfizetési árak: Temesvári és vidéki háború kifizetésére havonta 60 lei, negyedévre 160 lei, félre 300 lei, egész évre 600 lei. — KEMÉNYEN havonta 90 lei, negyedévre 270 lei, félre 450 lei, egész évre 900 lei, postai kifizetéses úton. Állami kifizetésű és nyugdíjasok 20% kedvezményt élveznek.

Előfizetési árak: Temesvári és vidéki háború kifizetésére havonta 60 lei, negyedévre 160 lei, félre 300 lei, egész évre 600 lei. — KEMÉNYEN havonta 90 lei, negyedévre 270 lei, félre 450 lei, egész évre 900 lei, postai kifizetéses úton. Állami kifizetésű és nyugdíjasok 20% kedvezményt élveznek.

1928 / VASÁRNAP SZEPTEMBER 30 ÁRA 4 LEI / BUKARESTBEN 5 LEI TIMIȘOARA, IV. ÉVF. / 228. SZÁM

Muth nyilatkozata

a magyar-német feszültségről, a sváb elnevezésről, a szatmári kérdéstről és a kisebbségi együttműködésről

Temesvár, szept. 29.

Az utóbbi időben a magyar és német sajtóban a két népkisebbség között egyes kérdések miatt bizonyos feszültség volt érezhető. Villamos szikrák pattantak ki az egyik oldalról is és a másik oldalról is. A Banater Deutsche Zeitung, a német-sváb népközösség hivatalos lapja megfújta a harci kürtöt a magyar kisebbség ellen és — mi tagadás benne — nem egyszer olyan oldalvágásokat mért a magyar-ságra, amelyek igazságtalanok és testvérietlenek voltak. A cikkek és egyéb jelenségek is, melyekre még lesz alkalmunk visszatérni, arra készítették a Déli Hirlap munkatársát, hogy a helyzet tisztázása céljából beszélgetést folytasson. Muth Gáspár dr. volt képviselővel, a német-sváb népközösség elnökével. A beszélgetés a következő volt.

— Fedik-e azok a cikkek, amelyek a Banater Deutsche Zeitungban megjelentek, a német-sváb vezéreinek nézeteit, vagy pedig azok csak az illető cikkek íróinak a nézeteit tükröztetik vissza?

— A cikkek fedik a német népközösség nézeteit. Az érzékenységet a magyar lapok kezdték. Ha nem is mindig tendenciózus, de egyoldalú információ alapján írtak meg dolgokat.

amelyekben a német-sváb részéről elrejtett magyar sérelmet láttak. Több ilyen esetet lehetne felsorolni. Ilyen volt legutóbb a Józsefvárosban a Potencz-eset is. Aztán magyar sérelmet csináltak a józsefvárosi német-sváb részéről az egyháztanácsokhoz intézett beadványból is. A magyar sajtó ezeket a dolgokat érzékenyen tárgyalta és a Banater Deutsche Zeitung kénytelen volt megadni a választ.

— A Banater Deutsche Zeitung nem egyszer fordult a Magyar Párt ellen is, holott nekünk kisebbségeknek össze kellene tartanunk.

— Lapunk szava tette azt, hogy olyan németeket, akik a német népközösségbe fel voltak véve, felszólítottak, hogy lépjenek be a Magyar Pártba és pedig nem egyszer eredménnyel tették azt.

— Kérem, mi nem tudhatjuk, ki hová van fölvéve.

Mi azokat, akik magukat magyaroknak vallják, bármilyen a nevük, felhívjuk a magyarsághoz való csatlakozásra és ha ezt megteszik, akkor azt dokumentáljuk, hogy hozzánk tartozóknak valljuk magukat.

A Banater Deutsche Zeitung azonban minden ok nélkül lélekhalászatnak nevezi ezt.

— Mi csak tiltakoztunk az ilyen eljárás ellen. Éppen úgy kifogásoltuk azt is, hogy Dettán a magyar-német német nőket igyekeztek beiratni.

— A német sajtó mostanában sokat ír a szatmári kérdéstről is. Pedig úgy tudjuk, hogy a szatmári elmagyarosított svábok ragaszkodnak magyar kulturájukhoz és magyar nyelvükhöz.

— Ez csak egyoldalú magyar álláspont. Mi különben csak azokba a szatmári községekbe megyünk, amelyekbe minket hívnak.

Ahol a lakosságnak legalább egy részében nem nyilvánul meg az óhaj, hogy vissza akar térni német kulturájához, ott nem csinálunk német-sváb népközösségi szervezeteit.

Természetes, hogy ahol a németek vissza akarnak térni a nagy német családba, ott igyekezünk számukra biztosítani a német iskolát is. Ismétlem, erőszakkal senkit nem németesítünk vissza.

— Feltűnő a Banater Deutsche Zeitungnak az érzékenysége, amikor a magyar lapok a sváb szót csak leírják. Hiszen önök eddig büszkén nevezték magukat sváboknak és ezt az elnevezést megkivánták másoktól is.

— A mi pártunk német-sváb párt és a népközösségünk is német-sváb. Valamennyien németek vagyunk és a német-svábok a svábok egy részét képezik. A sváb elnevezés miatt nem haragszunk, azonban tapasztalunk kellett, hogy abban bizonyos lekicsinylés volt, amikor az utóbbi időben alkalmazzák. Sok függ ugyanis a hangsúlytól.

— Még egy utolsó kérdés. Van kisebbségi blokk vagy nincsen és van-e a német és magyar kisebbségek között testvéri együttműködés?

— A kisebbségi blokk alkalmi szervezkedés volt a választások idejére. A kisebbségi együttműködés érdekében a magunk részéről készséggel teszünk meg mindent. Nem tagadjuk, hogy a kisebbségek egymásra vannak utalva.

Ugy tudjuk, hogy éppen a Magyar Párt részéről tették meg ebben az irányban mostanában a kezdeményező lépést. Három tagot küldtek ki és a német népközösség is kiküld három tagot. Ezek majd megtárgyalják az együttműködés mikéntjét.

A beszélgetés véget ért. Mindketten megegyeztünk abban, hogy a német és a magyar kisebbség közötti viszálkodásra semmi szükség.

INDOKOLT IZGALOM AUSZTRIÁBAN. Bécsből jelentik: Az október 7-re tervezett felvonulások miatt egész Ausztriában nagy izgalom uralkodik. Az Arbeiterzeitung megfenyegeti Buresch tartományi főnököt arra az esetre, ha a tervezett felvonulást betiltaná. A lap azt mondja, hogy ebben az esetben a bekövetkező eseményekért a felelősség a tartományfőnököt terheli. Végül kijelenti az újság, hogy a munkásság október 7-én akkor is kint lesz az utcán, ha erre vonatkozólag tiltó rendeletet adnak ki.

...városi autótakszisok kérték a városvezetést, engedje meg, hogy a rossz üzletre való tekintettel az éjszakai járatat leszállíthassák. Ugyanis éjjel a napi árhoz még a viteldij ötven százalékát esapják. Természetes lett volna, hogy az állandó választmány, amely ezt a kérdést tegnap tárgyalta, erre hozzájárul. Azonban nem ez történt. Az állandó választmány úgy döntött, hogy a kérdést függőben hagyja, amíg a város és a rendőrség közegéből alakult bizottság felülvizsgálja a kocsikat forgalmi és közrendészeti szempontból.

KIBŐVÍTIK A TEMESVÁRI VIZVEZETÉSI HALÓZATOT. Vidrighin Ignác, a temesvári városi vízművek igazgatója az állandó választmány tegnapi ülésén bejelentette, hogy a temesvári vízvezetési hálózat kibővítésének munkálatai a második állomáshoz értek el. Az új kutak furására és anyagbeszerzésre a városi tanács régebben harminc millió leit engedélyezett. Vidrighin igazgató tegnapi szakszerű előadása után a választmány felhatalmazást adott a vízvezetési igazgatónak, hogy anyagbeszerzésére hét millió lei erejéig nyilvános árlejtést hirdessen. A munkálathoz azonnal hozzáfognak és így a munkák a legelőbb szakember kezében Temesvár ellátása biztosítva van.

MINDENKI ELEGEDETLEN. Genf. jelentik: Népszövetségi körökben nagyon elégedetlenek a mostani üléssakkal. Senki nem érte el azt, amit várt. A lengyel-litván, a lengyel-német és a román-magyar ügyekhez a tárgyalások sem nyultak. A lefegyverzési és a közönségszolgálatról szóló javaslatot pedig a legtöbb delegátus csak a franciák befolyására szavazta meg. A hangulat igen nyomasztó volt és pedig sokkal rosszabb, mint bármely más előző ülészakon. Az egyik amerikai delegátus azt tervezte, hogy javaslatot terjeszt elő, hogy a jövő évben a Népszövetség tíz éves ünnepéjét azonban a hangulata hatása alatt ettől a javaslattól eltekint.

Értesítés! Kanizsa Lipót legújabb őszi és téli Gyárvaros, Andrassy-ut ajándékok megérkeztek. Telefon: 19-22.

Legelőbb árakban angol és francia kabát- és kosztüm-szövetek, Kasha, bársonyok, selymek, crep safin, crep de Chine. Férfiszövetek öltönyök és raglanok részére. Flanellek és barchendek rendkívül olcsó áron.

Potencz és társai

tovább folytatják a nemzetiségi szélhuzás politikáját, mely romboláshoz vezet az egyházi életben is

Temesvár, szept. 29.

A nemzetiségi villongások a józsefvárosi római katolikus egyházi életben nem tudnak nyugvópontot jutni. A mélyen elszomorító ebben a harcban az, hogy nem hitéleti és egyházi dolgok körül folyik, mert akkor könnyebben volna elintézhető, hanem a politika terére esapott át.

Az egyháztanács hatáskörébe tartozó ügyeket egyes elégedetlenkedők a német-sváb népközösség útján a püspöki hatóság elé vitték, amivel nyilvánvalóvá lett, hogy nem az egyházi része fontos, hanem a politika.

Politikáról lévén szó, természetes, hogy a panaszok kissé kiszínezve is sok esetben téves beállításban tálatattak fel. Ilyen tévedés az, — amint sikerült hitelesen megállapítanunk — hogy a néhai Láng Dávid által megállapított templomi rendet Takács János későbbi adminisztrátor a hívők felháborodására és önkényüleg megváltoztatta volna. Láng Dávid 1925 husvét hétfőjén adta ki az új templomi rendre vonatkozó rendelkezést, amellyel a püspöknél járt közzététel szerint a német hívők is meg voltak elégedve. Eszerint a szentbeszédet a templomban felváltva magyarul és németül tartatnak, a nagy ünnepek első napján németül és csak a második napján magyarul. Azeleőt havonként egyszer volt csak magyar prédikáció, még pedig minden hónap második vasárnapján.

A Láng-féle templomi rendet kihirdették és a templom oszlopaira magyar és német nyelven is kifüggesztették. Ezen a renden semmiféle változtatás nem történt. Láng Dávid halála után sem

és így téves az az állítás, hogy azt Takács önkényüleg megváltoztatta. Csak nem Takács magyarolta születte ezt a vádat?

Aminthogy valószínűleg ez lehetett oka Potencz Lénárd ama bizonyos panaszának 1925 augusztus hó elején, amelynek alapalanságát kénytelen volt akkoriban élőszóval tanuk jelenlétében és írásban is visszavonni. A püspök tisztánlátását nagyon meg fogja könnyíteni, ha az irattárból kikereseti ezt a Potencz-féle három év előtti levelet. Ami azt a panaszt illeti, hogy a templomban csak magyarul énekelnek a gyermekek, ez szintén nem áll meg. Éppen Takács idejében — akkor még nem volt felekezeti iskola — magyarul és németül felváltva énekeltek az iskolagyermek a templomban.

Potencz kimaradása az egyháztanácsból a fájó pont, pedig ez nem az első esete. Még néhai Kabdebó Gergely egyházközségi el-

nöksége idején — mintegy öt év előtt — szintén kénytelen volt ott hagyni az egyháztanácsot

heves temperamentuma miatt. Potencz és társainak akciója nem az egyházközség érdekében van, hanem politikai célokat szolgál. Ezeket az egyházi élettől távol tartani, nemcsak hivatása az egyházközségnek, hanem meglesz hozzá az ereje is annál inkább, mert a püspök nem adhatja oda magát eszközül pártpolitikai villongásoknak.

Mindenképpen kár volt ezt az ügyet indokolatlanul megbolygatni, mert az elégedetlenkedő németek akciója már reakciót szült. A józsefvárosi magyar katolikusok beadványt készülnék intézni az egyháztanácshoz, amelyben most már ők követelik a paritást, mert a hét nagyünnepeken mindenkor német a prédikáció. Kívánják, hogy a szentbeszédet ezúttal ezeken az ünnepeken is felváltva tartsák. A németek jóslata bevált: szelet vetettek és most vihart aratnak.

Lelketlen kéjgyilkos megbecstelenített és megölt egy öt éves kislányt

Szabadka, szeptember 28.

A nyár elején Horgoson borzalmas kéjgyilkosság történt, amelynek áldozata egy öt éves kislány. Csóré István huszonegy esztendőes béres, magával csalta a mezőre Huszár Mariska kislányt és azt ígerte neki, hogy majd szed a számára cseresznyét. A kislány gyanútlanul ment vele, amikor azonban kiértek a mezőre, ott a béres behurcolta a gyermeket egy buzatábla középebe, rongyot tömött a szájába és erőszakot követelt el rajta.

Azután hogy a gyermek ne árulhassa el, késél kereszttülvágta a nyakát.

Az eltűnt gyermek után megindult a kutatás és nemsokára megtalálták a holttestét. Mivel akadtak emberek, akik a gyilkosság előtt Csórét látták

a kislánnyal a mező felé haladni, a csendőrök a béres kutatására indultak, akit a magyar határ közelében meg is találtak. Mikor Csóré meglátta a csendőröket, futásnak eredt és annak ellenére, hogy többször utána löttek, sikerült neki átmenekülni magyar területre. Azonban ott a horgosi csendőrség telefoni értesítésére hamarosan elfogták és kiadták a jugoszláv hatóságoknak. Csóré Istvánt Szabadkára szállították és a vizsgálat befejezése után tegnap ítélte fölötté a törvényszék. A tárgyaláson Csóré mindent a legnagyobb közönnyel mondott el és semmi megbánást nem mutatott. A törvényszék Csóré Istvánt tizenöt évi fegyházra ítélte. Csóré kijelentette, hogy az ítéletbe belenyugszik és így az jogerőre emelkedett.

Leütötte feleségét és utána a kulba ugrott, de a szomszédok kimentették

Temesvár, szeptember 29.

Holzinger János orczyfalvai gazdálkodó állandóan féltékenykedett feleségére és emiatt napirenden voltak közöttük az összejordulások. Öt év előtt történt, hogy egy délután kereste a feleségét és meg is találta az istállóban, ahol az állólólag egy idegen férfivel enyelgett. A férj felkapta a vasvillát és addig ütötte feleségét, amíg az ajultan terült el a földön. Holzinger azt hitte, hogy az asszony

meghalt és ezért kétségbeesésében a kulba ugrott. Holzingerék akkor tiz éves fia hallotta a veszekedés lármáját és szintén keresésére indult. Mikor apját meglátta a kulban,

fellármáztá a szomszédokat, akik az asszonyt első segélyben részesítették, majd kihúzták a kulból Holzingeret. Az asszony két napra rá sérüléseibe belehalt.

Holzinger ellen a temesvári ügyészség hitvesgyilkosság miatt emelt vá-

dat. A törvényszék előtt megtartott tárgyaláson Holzinger úgy viselkedett, hogy elrendelték elmebeli állapotának megfigyelését. Az orvos semmi rendellenességet nem észlelt. Ügyét két éve tárgyalta a temesvári törvényszék és tizennyolc havi börtönre ítélte. Az ügy felebbezés folttán a temesvári táblához került, amely az első fokú ítéletet fennokokból megsemmisítette és új tárgyalás megtartására utasította a törvényszéket.

Tegnap tartotta meg a főtárgyalást ebben az ügyben a temesvári törvényszék Lambrino—Jeremia tanács. Holzinger János tagbaszakadt értelmes arcu ember. Az elnök kérdése kijelentette, hogy nem érzi magabűnösnek.

— Beteg voltam tekintetes elnök és nem tudok semmitsem — mondta. Elnök: Ha nem is emlékszem semmire, azt csak tudja, hogy a kulból húzták ki.

Vádlott: Igen!

Elnök: Na lássa erre emlékszik? Mondja csak, mi történt, mielőtt kulba ugrott.

Vádlott: Elgondolkodva: Hát asszonyt az istállóban találtam nem egyedül... Utána nem tudom mi történt.

A tanuvallomások során az elhallgatott asszony apja Krepil Antal vallja, hogy leánya

rosszul élt férjével, aki izgága ember és gyakorta voltak a tettlegességgel járó viszályok közöttük. A férj állandóan ütötte-verte feleségét. Elnök: — Mit szól ehhez Holzinger?

Vádlott: Nem igaz. Az asszonyt okot adott rá, de nem volt olyan veszályos...

A törvényszék folytatni akarta a tanukihallgatást, de kiderült, hogy a legfontosabb tanuk hiányzanak és így a tárgyalást elhalasztotta.

Kitelepitik a kaszárnyákat Temesvár szívéből

Temesvár, szeptember 29.

A város vezetősége már a háboru előtt foglalkozott azzal a tervvel, hogy a város fejlődése érdekében a Belváros és Gyárvaros közötti katonai gyakorlótereket megváltja a katonai kincstártól, illetve azok helyébe más területet ad. A háboru ezt a tervet megakasztotta, most azonban a város újból megkezdte a tárgyalásokat ebben az irányban. Érintkezésbe léptek Boiangiu nyugalmazott századossal, a hadügyi kincstár temesvári képviselőjével és azt az ajánlatot tették, hogy a várostól kisajátított Csokapusztát használják katonai gyakorlótereknek, a város pedig ugyanott hajlandó kaszárnyákat építeni, aminek ellenében a Belváros területén levő kaszárnyák a város tulajdonába menének át. Boiangiu százados a város ajánlatát továbbította a hadügyminiszteriumba, ahol azt hamarosan megfontolás tárgyává teszik.

* Női kabátzövetek legújabb és legmodernebb színekben legolcsóbban beszerezhető. D é n e s és P o l l á k cégénél.

Technica Agricolă

Vezető: M. NEUMANN, Timișoara IV.,
Bonnáz-utca 20. szám. Telefon 404.

Vezérképviselőt a mezőgazdasági gépek beszerzésére alakult „Sămănatoarea” részv. társ. és a Temes-torontálmegyei Földművelők Hitelintézetének mezőgazdasági géposztálya. Az összes kiváló márkájú mezőgazdasági gépek állandó lerakata. Szenciaciós olcsó árak és igen kedvező fizetési feltételek.

Őszi kabátok

Utolsó ujdonságok:

Angol divatkabátok	1500— lei
Angol kockás, szőrmével	2500— "
Velur divat,	3500— "
Ripsz divat	3700— "

Jaszenszky

Temesvár-Gyárvaros, Kossuth-tér.

Hat embert megölt

egy Romániából megszökött bandita, akit éjjel-nappal bilincsekbe verve őriznek

Pozsony, szeptember 28.

A tavaszkor Nagybecse község vérsrablógyilkosság színhelye volt. Öt békormozott arcu ember délben amikor a nagybecseai takarékpénztárban a tisztviselők már eltávoztak és ott végeztek a pénztáros és egy szolga tartózkodtak, behatolt a bankba, a két embert lelőtte, majd kirabolta a pénztárt. A rablók, akik ötven voltak, a környező erdőségekre vették be magukat és embeszállottak az üldözésükre küldött esendőrökkel.

Valóságos harc fejlődött ki a rablók és a esendőrök között, amelyben négy esendő az életét vesztette, de a rablók közül is kettő voltan maradt a helyszínen pedig András Rezső és Piódnya Ferenc, aki a bandának majdonképpen főnöke volt. Pichodnya halála után Bognár Lajos vette át a banda vezetését és vele maradtak Markl Mátyás és Bagn Gyula.

A rablók sokáig bujdosnak a trenyési erdőségeken, amíg aztán végre mégis kézre kerültek és valamennyit kísérték a trenyési fogházba. A banditák azonban nem nyugodtak be elfogatásukba és összesen ötször kikereltek meg szökést, amelyet azonban mindig az utolsó pillanatban sikerült megakadályozni. Bognár Lajos, a bandavezére ki is jelentette a fogház előtt, hogy nem nyugszik bele letartóztatásába és mindent elkövet, hogy szabadságát visszanyerje. Nem retten vissza attól sem, ha egy-két embert le is kell ölönie. Hatot már úgy is megölt, egy-kettővel több nem számít.

beszíteni valója — mondta — minden és ugyanis legfeljebb csak egyszer megezhetik ki. Legutolsó szökésük alkalmával egy ismeretlen autó állott a trenyési fogház előtt és amikor a banditák megpróbáltak kijönni, az autó nyomtalanul eltűnt. Ez a körülmény is azt mutatja, hogy a banditáknak még mindig szabadlábban levő cinkostárcaik.

Hogy a további szökéseket megakadályozzák, a banditákat olyan erősen megláncolták, hogy kezüket és lábukat nem tudják mozgatni és még enni sem tudnak egyedül. Mikor most költözték velük, hogy elszállítják őket a pozsonyi ügyészség fogházba, Bognár Lajos még egyszer megkísérelte a szökést.

Mikor a fogházör behozta a kávéját és a csajkát az ajtóhoz tartotta, Bognár összeláncolt kezeivel olyan erősen vágta mellbe, hogy az eszméletlenül a földre bukott.

Aztán melléje kuszott és ki akarta venni a revolverét, mert az volt a terv, hogy a zuhanásra besiető másik fogházört felhuzott revolverrel kényezteti, hogy a bilincseit oldja meg, azonban a másik őr, aki a folyosón állt, a következő pillanatban már a földön fekvő fogházör revolverét magához vehette.

A három rablót tizenkét esendő fejezte mellett erősen megbilincselve pozsonyba vitték és az állomásról a vonat autóján szállították az ügyészségi fogházba. Formanek államügyész

a három banditát megtekintette cellájukban és meggyőződött róla, hogy szökésük lehetetlen. Kezeik szorosan vannak lábaikhoz bilincselve, a láncokon azonkívül egy husz kilós sulyó golyó lóg. Bognár Lajosról különben kiderült, hogy igazi neve Hafner-Szobonya Lajos és

1921-ben Aradon világos nappal behatolt a Korniss Testvérek ga-

benakereskedésébe, ahonnan egy millió leit rabolt el, miközben az összes alkalmazottakat revolverrel terrorizálta.

Később elfogták és úgy az aradi, valamint más rablások miatt tizenöt évi fegyházra ítélték. Négy évet abból le is ült, de aztán sikerült megszöknie. Utját Csehszlovákiába vette, ahol rablóbandát alakított.

A nászéjszaka után meg akarta mérgezni öreg férjét egy fiatal asszony

Módos, szeptember 29.

A Módos melletti Suplé község legszébb leánya Malik Erzsébet volt. A fiatal leány kezéért a falu fiataisága versengett, de az apa másként döntött. Egy napon kijelentette lányának, hogy Hermann Péter, egy a leánynál huszonöt évvel idősebb gazda személyében vőlegényt talált számára és már meg is állapodott vele.

— Apám hogy tehetsz ilyet velem, — fakadt ki a lány — hiszen én fiatal vagyok, élni akarok.

Malik Péterrel azonban nem lehetett beszélni és megtörtént az esküvő. Malik Erzsébetből Hermann Péterné lett.

de csak névleg, mert a nászéjszaka előtt Módosra szökött és az ottani gyógyszerárban patkánymérget vásárolt, majd hazautazott. Hazaérve este bekeverte a mérget férje kávéjába. A férj már ajkához emelte a csészét, amikor a fiatal asszonyban felébredt a lelkiismeret és az utolsó pillanatban kiütötte a csészét férje kezéből:

— Péter ne idd meg, mert mérge van benne — kiáltotta és elájult.

A férj feljelentést tett felesége ellen, akit beszállítottak a nagybecsekeréki ügyészségre, ahol töredelmes vallomást tett és elmondotta szerencsétlen házasságának kálváriáját. Letartóztatták.

Drágább lett a zsír és a rekordtermés után a kenyér sem lett olcsóbb

Temesvár, szeptember 29.

A város állandó választmánya tegnap délután tartott ülésén megállapította az október hónapra érvényes mákszimális árakat. A liszt árát a következőképpen határozta meg. Malomból való vásárlás után fehér liszt kilója 31.50 lei, félbarna 10 lei, barna 3 lei. Kereskedésben 12.50 lei, félbarna 11 lei, barna 9 lei. A kenyér ára a következőképpen alakult. Fehér kenyér kilója 11.50 lei, félbarnaé 10 lei, míg a barna kenyér kilójának árát 8 leiben szabta meg. Ezek az árak ugyanazok, amelyeket a választmány két hét előtt állapított meg, amikor a kenyér és lisztárakat egy leiel felemelte. Mindenki azt remélte, hogy az idei buza-kampány módot ad a választmánynak

az árak leszállítására, de ez nem következett be. Azonkívül a választmány 8 leiben mákszimálta a tengeriliszt kilóját. A husárok októberre a következők. Marhahus kilója maradt a régi 32-34 lei. A paprikásnak való borjúhus árát a szeptemberben érvényes 44 leiben határozták meg. A sültnek való borjúhus kilóját az eddigi 46 leiről 48 leire emelte fel a választmány, ugyancsak 48 leiről 52 leire emelte a sertés-hus árát is. Az eddigi mákszimálatlanul forgalomba került olvasztatlan háj kilóját 66 leiben mákszimálták. A disznózsír kilója az eddigi 68 leiről 72 lei lett. A birkahus kilóját 24 leiben állapították meg. A többi mákszimális árak továbbra is érvényben maradnak.

Az orsovai anyakönyv segített beszüntetni a magyar iskolát

Temesvár, szeptember 29.

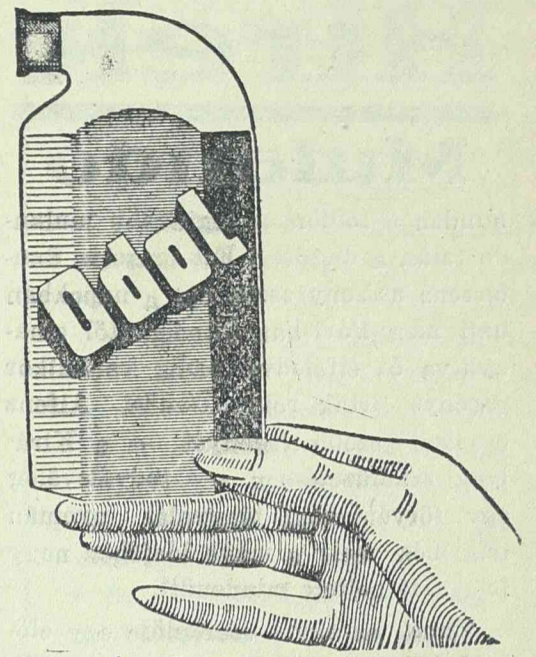
A Curentul legújabb számában válaszol az orsovai elemiskola magyar tagozatának megszüntetése ügyében írott cikkünkre. Megírtuk, hogy Balanescu iskolaigazgatónak sikerült erőszakos névvegyelemzéssel elérni azt, hogy az orsovai magyar tagozatba csak huszonnyolc tanulót vett fel és így miután nincs meg a törvény által előírt harminc tanuló, ezidén Orsován az elemi iskola magyar tagozata már nem működik. A Curentul cikkírója is megállapítja, hogy ezidén azért nincs magyar tagozat, mert csak huszonnyolc növendék iratkozott be.

Arról hallgat, hogy azért huszonnyolc a tanulók száma, mert így akarja a mindenható iskolaigazgató és nem vett fel több tanulót

éppen azért, hogy így szüntesse meg a magyar tagozatot.

Tehát állításainkat semmivel sem döntötte meg. De ott van állításaink igazolására az a sok magyar szülő, aki mind az, panaszolja, hogy Balanescu igazgató osztályozta, hogy kinek magyar hangzású a neve és kié nem. A névvegyelemzést illetőleg köszönettel tartozunk a cikkírónak, aki Balanescu igazgató védelmére kel. Megtudjuk, hogy ezt nem önállóan intézte, hanem a városi polgármesteri hivatal, illetve az anyakönyvi hivatal boesátotta rendelkezésére azokat az adatokat, amelyekből kitűnt, hogy a szülők milyen nemzetiségűek. Szóval

az anyakönyvi hivattal karöltve csinálták az erőszakos névvegyelemzést. A cikkíró egyébként beis-

Az Odol a világ legkoncentráltabb szájvize. Néhány csepp elégséges! Tehát az Odol használata takarékos! Tehát az Odol olcsó!

meri, hogy ezidén egyetlen új magyar nyelvű tankötelet sem ismert el az igazgató magyar nemzetiségűnek.

A Curentul tehát megerősíti adatainkat. Orsován erőszakosan névvegyelemzettek és azért nem nyílik meg idén a magyar tagozat. A Curentul legújabb kimagyarázó cikke csak hozzájárul ahhoz, hogy állításainkat továbbra is fentartsuk: az orsovai iskolaigazgató tervszerűen készítette elő az orsovai magyar tagozat megszüntetését. Amint most megtudtuk: az anyakönyvi hivatal segítségével...

Cigány

aki kénytelen volt biciklit lopni

Temesvár, szeptember 29.

Micsa Florea cigánylegény vádlottként áll a bíróság előtt. Egy év előtt ellopott egy kerékpárt. Mivel azonban kerékpározni nem tudott, azt a hátára vette és így találták meg a esendőrök is hátán a kerékpárral.

Micsa Florea tagad, majd a tárgyalóterem közönségének harsány kacagása közepette adja elő védekezését.

— Tekintetes bíró ur, hogyan lopjak én olyasmit, aminek a hasznát nem vehetem? Az eset úgy történt, hogy Egres felé mentem, amikor az uton szembetalálkoztam egy biciklis emberrel. Az ismeretlen, amikor meglátott engem, megijedt, leszállt a bicikliről és elszaladt. És ott maradt mellettem a kerékpár. Csak nem hagyok ott egy biciklit, amelyik utánam szaladt?

A törvényszék természetesen nem vette figyelembe ezt a szép mesét, hanem két havi fogházra ítélte a biciklitolvajt. Amikor kihirdették az ítéletet, a cigánylegény az elnökhöz fordul:

— Elnök ur, nekem nincs ügyvédem, de azért felebbezek, mert súlyosnak találom, hogy elítéljenek, amikor a bicikli én utánam szaladt és nem én a bicikli után.

A felebbezést tudomásul vették.

VENIZELOSZ ROMANIÁBA JÖN. Párisból jelentik: Az Intransigeant című párisi lap híradása szerint Venizelosz görög miniszterelnök, aki Romából érkezett Párisba, innen Belgrádba utazik. Belgrádi küldetésének befejezése után meglátogatja Romániát és Albániát is. Venizelosz európai körútján mindenütt barátsági szerződéseket igyekszik kötni.

Hírek

Mulandó

minden a földön és leginkább mulandó talán a dicsőség. Ezt igazolja Santerre asszony esete, aki a napokban halt meg Párisban mindenkitől elhagyva és elfeledve, pedig valamikor regényt írtak róla. Daudet Alfonz egyik legszebb regényét — a Királyok száműzetésben — tudvalegőleg egy törvényszéki tárgyalás nyomán írta meg, mely a maga idejében nagy feltűnést keltett mindenütt.

Ennek az egyik szereplője egy előkelő hölgy, akit Santerre vett nőül, leszármazottja annak a külvarosi sörkereskedőnek, aki XVI. Lajos kivégzésekor megadja a jelet a dobörgésre, hogy ne hallják a király utolsó szavait. Ez a férj régóta gyanakodott feleségére, folyton utána járt s egy alkalommal a Café d'Orsayban meg is pillantotta őt, amint Limon herceggel vacsorázott.

De az asszony nem jött zavarba, a konyhába futott, ott átöltözködött szakácsnőnek s így megmenekült a férj hirtelen bosszujától.

Santerre a törvényszékhez fordult, válpórt indított ellene, a tárgyaláson részletesen megvitatták ezt az átöltözködési komédiát, melynek alapján a törvény a házaseleket elválasztotta.

Annak idején egész Páris erről a mulatságos kalandról beszélt, ezen derült. Daudet Alfonz — mint említettük — regényt írt róla.

Most a kaland hősnője nyolcvan esztendőskorában a Vaugirard-utcában szegényesen, ismeretlenül halt meg, a szomszédjai sem tudták róla, hogy kicsoda.

A dicsőség mulandó.

— **Kis Szent Teréz emlékezete.** A katolikus egyház lizeini kis Szent Teréz emlékeztetőre, aki az egyház legfiatalabb szentje és ha élne mindössze ötvenhét éves lenne, négy napos ajtatósságokat tart. A belvárosi katolikus plébániatemplomban vasárnap, hétfőn és kedden este hat órakor ajtatósságok lesznek kis Szent Teréz tiszteletére és pedig vasárnap és kedden magyar, hétfőn német szentbeszéddel. Szerdán délelőtt tíz órakor csendes mise lesz a szent tiszteletére, amely alkalommal Ferch Mátyás apátplébános német prédikációt mond.

— **Sulyok püspök Resicán.** Resicáról jelentik: Nagy napja lesz holnap a resicai református hitközségnek. Új népelesen felszentelik az újonnan épült imaházat és iskolát, azonkívül fölavatják a református nőegylet zászlaját. A felszentelést Sulyok István dr. püspök végzi, aki ma délután érkezik Resicára Csermák Béla püspökhelyettes, Kacskevény István teológiai tanár, valamint Szombati-Szabó István lugosi és Nemes Elemér bethlenházi református lelkészek kíséretében.

Szenzációs őszi vásár megkezdődött

Klein Dávid áruházában

Temesvár-Józsefváros, Bonnáz-utca 14.

Az óriási áruválogatás az iskolaév kezdetével mélyen leszállított árak mellett lesz árusítva!

Ismert szolid kiszolgálás!

Telefon: 12—92.

Árverésen

a Timisiana vette meg a Korona-szállót

Temesvár, szeptember 28.

A temesvári telekkönyvi hivatalban tegnap a Korona szállónak a H a u n o l d Cecilia tulajdonát képező része került eladásra. Ezt a szállórészt ez év július havában már eladták és akkor a legtöbbet ígérő Timisiana vette meg. Az árverést azonban megsemmisítette a törvényszék, mert az árverési hirdetményt az egyik hitelezőnek nem kézbesítették. Időközben Haunold Cecilia terjedelmes beadványt intézett a temesvári törvény-

székhez, amelyben az árverés felfüggesztését kérte, de azt a kérelmet a bíróság elutasította. A tegnapi árverésen komoly reflektánsokként Fr a t i l a János, a Timisiana szakár, B e c k e r János dr. pedig a Temesvári Bank képviselőjében jelentek meg. A szállórészt végül a Timisiana vette meg 5.800.000 leierért. Másik részét a Flatska esőből kifolyólag már régebben megszerezte a Timisiana és a tegnapi vétellel most már az egész szálló birtokába jutott.

— **Főszolgabírói vizsgák** Bukarestben október tizenötödikén kezdődnek a legfelsőbb közigazgatási bizottság előtt a főszolgabírói vizsgák. A vizsgára jogvégeztet egyének jelentkezhetnek. A vizsgáló bizottság tagjai Vararu Sándor vezérfelügyelő, Grigorescu, Coanda admirális, Sendrea és Roseanu, a legfelsőbb közigazgatási bizottság tagjai.

— **Hatósági orvosi kinevezések a Bán-ságban.** Bukarestből jelentik: A közegészségügyi miniszterium a hatósági orvosi karban a következő változásokat eszközölte. Az üresedésben levő zsebelyi körorvosi állásra B o r d e i a n u János dr. jelenlegi cavaclari kórházi orvost, a valkányi körorvosi állásra Ziegler Oszkár dr. jelenlegi gintai biharmegyei körorvost nevezte ki. A nándorhegyi hatósági orvosi állást Andreescu Mihály dr. jelenlegi zuguzsényi körorvossal töltötte be, míg Dogaru János dr. valceamegyei ideiglenes körorvost a lugosi állami kórházhoz másodorvosi minőségben helyezte át.

* Angol férfi szövegek ragláznak, télikabátnak, ruhának nagy választékban beérkeztek és legolcsóbban beszerezhetők D e n e s és P o l l á k cégnél főüzlet, Gyárvaros Andrassy-ut, Fióküzlet: Belváros, Merey-utca.

Járosov Dezső a Szent István Akadémiában. A budapesti Szent István Akadémia harmadik osztálya október 5-én délután öt órakor a Szent István Társulat dísztermében ülést tart. Az ülésen Járosov Dezső pápai kamarás, az Akadémia rendes tagja Schubert-ről tart előadást.

— **Téli kapuzárás.** Mától fogva a házmesterek a kapukat a téli rend szerint zárják és nyitják. Este kilenc órakor van a kapuzárás az eddig tíz óra helyett, reggel pedig nem öt órakor, hanem csak hatkor nyitják a kapukat.

— **Francia és angol tanfolyam.** A Kereskedők Egyesülete, mint már hírt adtuk, október elsejétől kezdőleg francia és angol nyelvű esti tanfolyamot rendez, melyen foglalkozásra való tekintet nélkül mindenki részt vehet. A részletek megbeszélése végett a jelentkezőket az egyesület szombat este fél nyolc órára a Lloyd-palotában lévő helyiségébe ezuton meghívja, mely utolsó alkalommal még újabb jelentkezők is felvételnek.

— **Szabadlábra helyezték a szakálházai állomásfőnököt.** A temesvári vasutigazgatóság július havában váratlanul rovancsolást tartott a szakálházai állomáson és ez alkalommal nyolcvanhétezer lei hiányt állapított meg. Az eljárás során kiderült, hogy az összeget W a g n e r Péter állomásfőnök tulajdonította el, akit letartóztattak. Tegnap a táblai vádtanács védőjének, B r e b e r a Vencel dr. ügyvédnek közbenjárására Wagnert szabadlábra helyezte. Wagner már elhagyta az ügyészségi fogházat.

— **Stachler Ádám ezüst lakodalma.** S a c h l e r Ádám kereskedő, a temesvári polgárságnak tisztelben álló egyénisége és a józsefvárosi római katolikus hitközség elnöke, tegnap ülte meg nejevel házasságának huszonötödik évfordulóját. A frigyvet Metzger Márton dr. esperesplébános állotta meg újból, aki megható magyar nyelvű beszédet intézett az ezüstlakodalmas párhoz. A ceremóniánál jelen voltak a hitközségi tanács tagjai, a katolikus iskolák tantestületei és a hívők közül igen sokan.

— **Litván őrszerekűk agyonlőtték egy tábornokot.** Kovnából jelentik: Megirtuk, hogy a litván hatóságok elfogtak egy lengyel vezérkari tisztet, aki bevallotta, hogy litván emigránsokkal puccsot akart végrehajtani. További kihallgatása fényt derített a nemrég titokzatos módon eltűnt Z a g o r s z k i lengyel tábornok esetére is. A letartóztatott tiszt elmondta, hogy a tábornokot Vlnában magasrangú társai lőtték agyon. A tiszt valószínűleg megesküdt.

— **Várady Aladár kabaréművész és Várady Nelli énekesnő vasárnap este megismétlik az Elite kávéházban multkorú nagyszerű kabaréjukat. Teljesen új műsor és új kacagtató tréfák.**

— **Hasbaszurta mostohafiát.** R a d i e a n Péter napszámos, aki a Munkástelep 120. szám alatt lakik, özszeveszett a feleségével és mostoha fiával. A n d e r János husz éves munkással. Ander anyja védelmére kelt, ami a mostohaapát annyira felbőszítette, hogy kést ragadott és azzal hasbaszurta Andert. A súlyosan sérült fiatalembert a mentők a kórházba szállították. Radiean Péter tettének elkövetése után megszökött és most a rendőrség keresi.

— **Gyermekrablók garázdálkodás** Chicágóból jelentik: Az utóbbi hónapokban napirenden voltak Chicágóban a gyermekrablások. A rablók a gyermekeket csak magas váltságdíj ellenében adták ki a szülőknek. Egy olyan származású gyári munkás most elvezette a rendőrséget a rablóbanda rejtékhelyére, amelyet a rendőrség küldte. Mikor a rendőrség behatolt a rejtékhelyre, ott tíz elrabolt gyermeket és négy gyermekrablót talált. A rejtékhely Chicágóól három órányira volt egy farmon.

— **A tornádó pusztítása számokban** Newyorkból jelentik: A Vörös Keresz most adta ki jelentését a tornádó által Floridában okozott károkról. A kár pénzben ötven millió dollárt tesz ki. Négyezer üzletépület és lakóház teljesen elpusztult, tizenháromezer épület pedig súlyosan megrongálódott.

— **Leégett város, Shanghai** jelentik: Hankauban nagy tüzvész volt. Kétezerkétszáz ház leégett. Százötven ember elpusztult. Több ezer ember hajléktalanná lett.

Az édesmust konzerválása. Külföldön, de különösen Svájcban, nagy sulyt fektetnek arra, hogy a szőlőmust cukorkatartalmát és értékes vitamintartalmát az erjedéstől megóvják és így sok ideig eredeti formájában megtartsák. A konzerválásnak legbiztosabb és legbiztosabb módszere melyet sokoldalú érdeklődésre köztünk, a következő: Szép, érett, hibátlan szőlő jól meg lesz mosva és jól ki préselve. A nyert must hibátlanan a máncsedényben 70—80 fokra fel lesz hevítve és ilyen forrón jól megmosott és előre melegített üvegbe betöltve. Az üvegek hibátlan, leforrázott parafadugókkal jól be lesznek dugaszolva és meleg ruhával kipárnázott kosárban 12—16 óra hosszat lassu hűtésre elteve. A kihült üvegek feje megolvadt parafinba lesznek mártva, hogy a légmentes eljárás tökéletes legyen. Azily módon elkészített üvegek sötét száraz kamrába egymás mellett fektetve teendő el. Ezen eljárás minden esetben hibátlan gyümölcs használandó. Az ily módon konzervált gyümölcsnedvek nagyon sok ideig elállnak.

Pucher András
Cserépkályhagyár
Timisoara-Iosefin
Strada I. C. Bratianu No. 6
Józsefváros, Uri-utca.

Állandó nagy raktár
Cserépkályha és kandallókban
Tűzhely és tűzhelycempék
fehér és különböző más színekben
Fayence-falburkolati lapok
Keramik-padlólapok
Chamottetégla és 2358 Chamottelisz.

Kb. 3000 méter férfi gyapjuszövet	140 cm. széles	150 leitől feljebb
„ 2300 „ női szövetek		65 „ „
„ 3000 „ zefir karton festő		33 „ „
„ 3000 „ Amerika, vászon		25 „ „

Ezenkívül dus választékban barchend 33 leitől, delén 38, selyemszövet 75, kiott 130 széles 75 leitől szines batiszt 33, törölköző 33, sima selyem 192 lei, kreppe de chine 220, tiszta selyem 425 per méter, paplan 390, lópkörök 350, flaneltakaró 380, fejkendő 25, berlinerkendő 140, posztókendő 390, munkásing 75, alsónadrág 65, rövid 55, gombos 65 leitől, sportsapka 70, férfinnadrág 120, munkásöltöny 270, zselgöltöny 650, szövetöltöny 850, gyermekosztium 225 leitől, divating 2 gallerral 17, sporting 140, sportszűj 30, Szvetter 120, divatszvetter 350 pullover 420, kötött-kabát 450-tól kezdve, férfi szokni 13, flór 25, női haris-nya 15, flór 35, bőrkamásni 270, vadászharisnya 55 leitől páronként. Ezen kívül számtalan árucikk mind-mésés olcsó árakon.

MÓDOSÍTOTTAK A KISEBBSÉGI TÖRVÉNYJAVASLATOT. Bukarest. **Bőli jelentik:** Többször megirtuk, hogy a kormány az őszi parlamenti ülészen betérjeszti a kisebbségi törvényjavaslatot. Legújabb hírek szerint ebben a kérdésben a n g h e l e s o n közoktatásügyi miniszter tárgyalásokat folytatott Bernády György dr. marosvásárhelyi polgármesterrel. Bernády állítólag memorandumot nyújtott át a miniszternek, amelyben rámutat a készülő tervezet hibáira. A legutóbbi minisztertanácson Bernády memorandumja alapján fontosabb módosításokat eszközöltek a kisebbségi törvényjavaslaton.

— Rablás sortűzzel. Pancsováról jelentik: A Pancsovával szomszédos Vojlovica községben vakmerő rablók megtámadták Bloch András üzletember házáat. Először sortűzet adtak le, majd behatoltak a házba, kikaparták a Wertheim kasszát, kocsira rakták és azzal a söéiben elmenekültek. A csendőrség a kasszát a falu határában kifosztva találta meg. Több gyanús embert letartóztattak. Érdekes, hogy a rablás alig száz lépésre a csendőrlaktanyától történt.

PELLEGRINI VIVÓTERMÉBEN!

Beiratkozások minden délután 3—9 óráig.
Raja Tepeș Vodă (Lenau-tér) No. 2.

— Villavásárlás utóféjdalmakkal. Körülményes villavásárlási ügyb hozott ítéletet a temesvári járásbíróság. H o r o v i t z Ferenc dr., B a l l a Hugó az Agrár takarékpénztár volt vezérigazgatójának veje, megvétele kínálta N i e g e l Károlynak a póterfalvi papírgyár képviselőjének, apósa villáját. Niegel attól te te független a vételt, ha eladja házáat, amelyre B e t s c h e r Béla dr. személyében jelentkezett vevő. Horovitz dr. erre ötvenezer leit kínált fel Retschernek, ha megveszi a házat. A vétel egy részét Balla—Niegel, másrészt Niegel—Retscher között létrejött. Utóbb Retscher dr. kérte, Horovitztól az ötvenezer leit, aki azonban kijelentette, hogy nem fizet, miután csak erkölcsi garanciát nyújtott. Az ügy a bíróság elé került, amely többszöri tárgyalás után tegnap közelezte Horovitz drt az ötvenezer lei megfizetésére.

— **Petschauer világbajnok** Temesvárott. Óriási érdeklődés előzi meg az új vivóakadémiát, amelyen két olyan világhírességű vivó szerepel, mint P e t s c h a u e r Attila és G o m b o s Sándor dr. Petschauer az amszterdami olimpiáson megszerezte a magyar esapatnak a bajnokságot. Petschauer vasárnap délutáni szereplése elé óriási várakozással tekintenek. A vivóakadémiát a nyári moziban, kedvesztelen idő esetén a Tiszti Kaszinóban rendezik. Jegyek elővételben a színházi pénztárnál kaphatók.

— **A régi premierék fénye.** Bécsből jelentik: Az állami színházak főigazgatósága a sajtóban felhívást intéz a közönséghez, hogy a színházi premiereknek adja vissza békebeli jellegét. A főigazgatóság arra kéri a közönséget, hogy a darabok bemutató előadásain estélyi ruhákban jelenjen meg.

„Olla“ a márka, amelyben sohasem csaiatkozik. Olla bebizonyíthatólag a legmegbízhatóbb. Mindenütt kapható, valódi csak ha az „Olla“ név látható.

A vérpad előszobája

Paris, szeptember hó.

A francia börtönök nagyrésze öreg, sokszázéves épület. Érdekes ez a tény, mert Franciaországban a bebörtönzés, mint törvénykönyvbe iktatott büntetés csak 1791 óta létezik. 1791 előtt a büntetés nem lehetett más, mint vagy halál, vagy kínzás, életfogytiglani gályarabság, bizonyos időre, vagy örökre való száműzetés, megkorbácsolás, vagy pedig pénzbüntetés. 1791-ben az emberiség nevében eltörölték a kínzás és a többi hasonló büntetéseket és ezek helyére bevezették a börtönbüntetést.

A legrégebb és leghírhedtebb a Conciergerie. Ebben az idegenvezetők megmutogatják a kíváncsiaknak azt a cellát, ahová Marie Antoinette volt bezárva és amelyet most muzeummá alakítottak át és ahol a vitrinekben megtalálhatók a királynő levelei és ahol még véryomokkal együtt mutogatják azt a guilloinbárdot, amellyel a tragikusorsu királynőt kivégezték.

Az Annales de Paris szerint a Conciergerie hóhérainak a középkorban speciális módszerük volt a foglyok meggyilkolására. A mi sem sejtő foglyokat a cella rácsos ablakához szőlítették és amikor azok gyanútlanul kidugták fejüket az ablakon, hogy lássák, miért hívják őket, a lesbenálló hóhérok karddal vagy bárdal leütötték a szerencsétlenek fejét.

1776-ban leégett a Palais de Justice, vele együtt elpusztult a Conciergerie épületének nagyrésze is. A börtön tele volt foglyokkal, de az öröknek eszébe sem jutott kinyitni a cellák ajtóit. Hagyták, hogy a foglyok utolsó szálig bent pusztuljanak a tűben. Három évvel később újjáépítették a Conciergeriet és a francia forradalom alatt még nagyobb szerepe jutott a hírhedt börtönnek, mint valamikor a középkorban. Gyakran megtörtént, hogy a 200 ember befogadására is tulságosan szűk épületnek 1200 foglya is volt egyszerre. A szeptemberi mézárások alatt a Conciergerie arisztokrata foglyai közül 288-at gyilkoltak le a forradalmárok, csupa férfit. A nők életét megkímélték, egynek kivételével. Ezt az egyet azonban annál borzalmasabb módon végezték ki. A büne az volt, hogy egy féltékenységi rohamában megcsönkította szeretőjét, egy nemzeti gárdistát. Erre Pelletier szerint, példaadás céljából: „Mertelenre vetkőztetve egy karóhoz kötötték és a lábait a földhöz szögezték. Azután pedig egy tüzes vasat oly módon használtak, melynek leírását az emberiség tiltja.”

A forradalmi törvényszék rémuralma alatt a Conciergerie volt a vérpad előszobája. Itt raboskodtak a girondisták és innen hurcolták a vérpadra Marie Antoinettet, Madame Elisabethet XIV. Lajos nővérét, Madame Kollandot és Corday Saroltát. De itt várta a halált Danton, Camille Desmoulin és Robespierre is.

A restauráció alatt Marie Antoinette börtönéből kápolnát csináltak. 1900-ban azonban teljesen átalakították a Conciergerie szomorumultu celláit. A földalatti börtönök nem léteznek többé és az új cellarendszer ablakai az udvarra néznek. Az egykor oly tulzsfolt börtönben ma már csak legfeljebb 120 fogoly tartózkodik és ezek is csak rövid ideig, mert a Conciergerie ma már csak átmeneti szállás az olyan letartóztatott vádlottak számára, akik a szajnai esküdtszék tárgyalásaira vannak megidézve.

a. l.

— **Bársony, flanel, barchend** házi pongyolák, pyjamának divatszineken és nagy választékban legolcsóbban beszerezhető Dénes és Polli k-cégnél, Gyárvaros. Telefon 24. Fióküzlet: Belváros telefon 10-14.

— **Elütötte a vonat.** Totir Péter tizedik huszárezredbeli katona tegnap reggel a gyárvarosi állomáson várta a Lugos felé induló vonatot. A pályatesten állott és nem vette észre a bukaresti gyorsvonatot, amely elütötte. Totir Péter, aki a fején szenvedett súlyos sérüléseket, a mentők eszméletlen állapotban a kórházba szállították.

— **Elfogott zsebtolvajok.** Staicu Miklós almaárus feljelentést tett, hogy a józsefvárosi gyümölcs piacon zsebéből kilopták négyezerhatszáz leit tartalmazó pénztárcáját. A rendőrségnek a tetteseket sikerült elfogni Gebei Juliánna és Balcaneanu Sándor ismert zsebtolvajok személyében. Mindkettőt átkísérték az ügyészségi fogházba.

* **A Temesvári Atlétikai Klub** f. hó 29-én, szombaton este 9 órai kezdettel teaestéllyel egybekötött táncmulatságot rendez a saját szalon-dzse, zenekarának közreműködésével. Az estély a Palace-kávéházban lesz.

Figyelem! Halfogyasztók!!!

Kiváló aransyárga angol

vollbücklingjeink

naponta frissen füstölve, mátol kezdve megint minden fűszer és csemegeüzletben kaphatók.

Lei 12-ért darabonként.

Kérjen mindenütt

KALLA gyártmányt.

MUZEUMBA A HABORUS EMLE. **KEKKEKEL,** Londonból jelentik: Bark Southwalk polgármestere levelet intézett a polgármesterek egyesületéhez, amelyet felszólít, követelje a kormánytól, hogy a győzelmi emlékműveket a nyilvános helyekről távolítsák el, mert ezeknek a béke tizedik évében a muzeumban van a helyük. Williams lelkész az angol nemzeti egység kongresszusának elnöke ezzel kapcsolatosan követeli, hogy mindennemű hadgyakorlatot azonnal szüntessenek meg és az elemi iskolákban külön órák alatt a gyermekeket háboruellenes propagandára neveljék.

* **Zsuzsi Lloyd-sori büfféjében** ma a következő menü 50 lei: májpiré leves, spenot borju sülttel, tejeles ramstek burgonyapirével, erdélyi szilvás lepény. Abonánsok házon kívül is felvételnek. Ebéd, vasora 1800 leitől feljebb. Naponkint frissen csapolt „Rekord” special sör.

— **Sebes Béla ügye a bíróság előtt.** A temesvári törvényszék előtt november ötödikén érdekes tárgyalás lesz. Erre a napra tüzték ki Sebes Béla, a városi temetkezési vállalat volt igazgatójának a bünperét. A főtárgyalásra negyvennégy tanút idéztek be. A per kimenetele elé óriási érdeklődéssel tekintenek.

Gummiharisnya és gummifüző

híven visszatükrözik a boka és test formát. Kötiszerek és orvosi műszerek eredeti áron

Kecskemétynéi, Timișoara.

Bukaređi sportklub fiókja Temesvárott. A temesvári sportegyesületek nem nagy gondot fordítanak az ökölvívás népszerűsítésére. Így született meg a gondolat, hogy olyan egyesület alakítsák, amely kizárólag ökölvívással foglalkozzék. A megindult tárgyalások során a bukaresti Sporting Club központi elnöksége elhatározta, hogy Temesvárott fióklubot létesít. A Sporting Club temesvári fiókja már megtartotta alakuló közgyűlését is, amelyen a következő tisztkart választották meg: Elnök Bercooici Micu, alelnökök Luculescu főhadnagy és Popovici Kornél, titkár Kabos István, pénztáros Heitler Sándor. Az új sportegylet szakszerű vezetését Dörfler, Románia bajnok ökölvívója vette át. A bukaresti anyaegyesület megígérte, hogy fiókját anyagilag is támogatja, gárdáját pedig időnkint Temesvárra küldi propaganda versenyeken való részvétel céljából.

— **Sikkasztó adótisztviselő.** Nagykirindáról jelentik: A nagykirindai állami adóhivatalban nagyarányu sikkasztásnak jöttek a nyomára. Megállapítást nyert, hogy Szazdanios Vazul adóügyi referens kétszázötven ezer dinárt eltulajdonított. A sikkasztásra úgy jöttek rá, hogy egyes községekben adóhátalék miatt árverezni akartak, amikor az érdekeltek Szazdanios aláírásával ellátott nyugtákat mutattak fel. Szazdanios megszökött és most a csendőrség keresi.

Figyelem!

Kardos-telepre Kossuth-térről állandó omnibuszjárat éjfélig.

Lehet-e rádiózni a Marsra?

Írta: Fournier d'Albe tanár

Temesvár, szept. 29.

A csillagászok számításai szerint a föld még jó pár millió évig lakható lesz. Az emberiségnek tehát hosszú életre kell berendezkednie és éppen ezért el kell készülnie a korok folyamán a legkülönbözőbb ellenségek támadásaira is. Ki tudja, hogy mit hoz egy-millió év: lehetséges, hogy a szomszédos bolygók lakosai egyszer majd veszélyeztetni fogják a földi emberek életét. Minthogy ezt tudjuk és mint-hogy a legjobb védelem a támadás, valószínű, hogy a földi ember fogja először elhagyni bolygóját, hogy át-látogasson más planétákra.

A legutóbbi rakétakísérletek nagyon fontosak, mert

a rakéta az egyetlen eszköz, ami a levegőtlen területen át vihet valami járművet. A rakéta feltalálása az első lépés a bolygók közötti távolságok áthidalása felé.

Eljön majd az alkalom, amikor az első ember kitűzi valamely földi ország zászlaját egy tábori bolygó földjén.

Ma gyakran elfelejtjük, hogy a fényjelzés tulajdonképpen a dróttalan táviratozás egy formája, csak éppen az itt használt hullámok sokmilliószor rövidebbek, mint a rádióhullámok. A leadókészülék az elektron vibráló sokasága és a felvevőkészülék pedig valamilyen távoli szem pupillája. Felmerül a kérdés, hogy ez a módszer alkalmasabb-e a bolygók közti érintkezésre vagy valamilyen rádiómódszer?

A fényjelzés mellett szól az a meg-gondolás, hogy majdnem minden élő lénynek van szeme, viszont csak nagyon kevés élő lénynek van rádiófel-vevő készüléke.

A földön már 20 millió év óta van az élő lényeknek szemük és valószínű, hogyha a szomszéd bolygók is vannak élő lények, úgy azoknak is hasonló látószervük van.

Sok ismert író és tudós azt tartja, hogy miután a Mars régebbi mint a föld, valószínűleg magasabb fejlettségi fokon állnak a lakói. Ha ezt helyesen fogadjuk el, akkor valószínűnek tarthatjuk, hogy a Mars-lakók ismerik a telegrafálás módszereit és tudnának jeleket adni a földre. De viszont, ha az ő civilizációjuk régebbi mint a miénk, akkor lehet, hogy ők már félmillió évvel ezelőtt ismerték a rádiót, akkor, amikor az ember még vadon élt a kőbarlangokban. Ebben az esetben lehetséges, hogy

a Mars-lakók évezredek óta adtak le ott jelzéseket, de minthogy nem kaptak választ, feltételezték, hogy a földön nincsenek élő lények és ezért abbahagyták a kísérletezést.

Nagy nehézséget okoz a rádióval való érintkezés szempontjából a földet körülvevő légréteg. Ennek magassága 60 és 100 mérföld között váltakozik.

Ezen a légrétegen csak a leghosszabb hullámok tudnak áthatolni. Lehet, hogy majd egyszer feltalálnak olyan módot, amivel az egész földet elektromos oszcilláló állapotba lehet hozni, úgyhogy a hullámok keresztül tudnak törni a légrétegen. A másik mód az volna, hogy olyan magas an-

tenát kellene építeni, aminek a csúcsa már túl van a földet körülvevő légrétegen. Ez azonban gyakorlatilag kivihetetlen.

De tegyük fel, hogy már megtaláltuk a rádióhullámok kibocsátásának a módját, akkor

ki kellene találni valami jelzés-rendszert. Például szabályos ritmusban számsorokat leadni. Ha erre valami válasz jönne, akkor

zenét is lehetne már továbbítani, mert ezt valószínűleg minden élő-lény megérti.

De lehet, hogy mégis megtaláljuk majd a Mars-lakókkal való érintkezés módját. Ebből azután nagyon érdekes következmények származhatnak. Reméljük, hogy az emberiség ez esetben nem fogja megbánni, hogy nem egyedüli lakója többé a világ-egyetemnek.

RÁDIÓ

Szombát. (Szeptember 29.) Budapest. 12 óra: Gramofonhangverseny. 5 óra: Novellák felolvasása. 5 óra 30: Hegedű, szóló és vegyeskar hangverseny. 8 óra 15: Zenekari hangverseny. 10 óra: Szalontrió-hangverseny. 11 óra: Ifj. Radics Béla cigányzenekarának hangversenye. **Bécs.** 11 óra: Zene. 4 óra: Délutánihangverseny. 8 óra: Fall Leó Dollárkirálynő című operettjének előadása. Utána könnyű zene. **Berlin.** 5 óra: Szórakoztató zene. 8 óra 30: Vigjáték-előadás. 10 óra 30: Táncczene. **Breslau.** 4 óra 30: Hangverseny. 8 óra 30: Tarka est. 10 óra 30: Táncczene. **Brünn.** 11 óra: Zenekari hangverseny. 8 óra 40: Humoros kvar-tett. **Frankfurt.** 5 óra 30: Operettzene és keringők. 9 óra: Tarka est. Utána táncczene. **Hamburg.** 5 óra: Kamarazene. 6 óra 15: Délutáni zene. 8 óra: Manon című operett előadása. **Kattowitz.** 8 óra 30: Operett-részletek. 10 óra 30: Táncczene. **Königsberg.** 4 óra 30:

Délutáni hangverseny. 8 óra 10: Tarka est. 10 óra 30: Táncczene. **Langenberg.** 1 óra: Zene. 5 óra 45: Szórakoztató zene. **Leipzig.** 3 óra: Könnyű zene. 10 óra 30: Táncczene. **Nápoly.** 5 óra: Mária Sanarica hangversenye. 8 óra 50: Zenekari hangverseny. **Prága.** 12 óra: Zene. 7 óra 15: Fuvószenekari hangverseny. **Róma.** 5 óra 30: Szórakoztató zene. 9 óra: Részletek Massenet Manon című operájából. **Stuttgart.** 3 óra: Szájharmonika hangverseny. 4 óra: Operettek és keringők hangversenye.

Vasárnap. (Szeptember 30.) Budapest. 12 óra 30: Az opera tagjaiból alakult kamarazenekar hangversenye. 5 óra: Kurina bandájának hangversenye. 7 óra 30: Humoros zene-est. **Bécs.** 11 óra: A bécsi szimfonikusok hangversenye. 4 óra: Délutáni hangverseny. 7 óra: Néger-jazz hangversenye. 8 óra: Az Élő halott, Tolsztoi drámája, ezt követőleg táncczene. **Breslau.** 12

Van ideje

még két napig a régi áron a Déli Hirlapra előfizetni, amivel hatvan leít takarít meg, ingyen kapja az új regény eddig megjelent számait, ingyen hirdethet minden hónapban és résztvesz a szállodai ingyenlakás-sorsolásban. Siessen tehát

okt. 1-ig fizetni,

mert ezentul magasab lesz az előfizetési díj.

Temesvári Első Takarékpénztár

Timisoara, Szent György-tér 1.

Fiókok:

Temesvár-Józsefváros, Bul. Berthelot 25
Temesvár-Gyárváros, Str. Dacilor 20

Alapítási év 1845.

Saját tőke 65,000,000 lei. Betétek 350,000,000 lei.

Kölcsönöket ad

a legkedvezőbb feltételek mellett

Betéteket elfogad

a vista és felmondásra.

2865

óra: Déli hangverseny. 7 óra 30: Car-
men operának átvitele a városi szin-
házból. **Brünn.** 12 óra: Népies zene-
kari hangverseny. 4 óra 30: Délutáni
szórakoztató zene. 6 óra: Freimuth
Mira operaénekesnő hangversenye.
Hamburg. 3 óra: Mandolinhangver-
seny. **Stuttgart.** 12 óra: Táncczene. 8 óra:
Mendelssohn Ora oriumának közveti-
tése a Paulus templomból. 10 óra: Ke-
délyes est. **Toulouse.** 12 óra 45: Kato-
nazenekar hangversenye. 1 óra: Rész-
letek Traviatából. 8 óra 30: Hawai gi-
tárosok hangversenye. 9 óra 25: Rész-
letek a Werther operából. 10 óra: Ka-
tonazenekar hangversenye.

Nyiltér

(Az e rovatban közöltekt a szerkesztőség nem vállal felelősséget.)

Nyilatkozat

E hó 27-én megjelent Megvesztege-
tett tanár ügye című cikkükkel kap-
csolatban az audiatur et altera pers-
elve alapján tisztelettel kérem alábbi
soraimnak szíves közlését.

Stinghe Gheorghe helybeli felső
kereskedelmi iskolai igazgató évek
óta kiüldözi az általa vezetett iskolá-
ból mindezt a tanárokat, akik
vele szemben csak a legkisebb ellent-
állást is mutatják és csak azokat
tűri meg az iskolában, akik különböző
okok miatt vele szemben függő hely-
zetben vannak és ezért opponálni
nem mernek, vagy nem akarnak.

Minthogy velem egykönnyen nem
birtokom egynéhány tanáranak felhasz-
nálásával ellenem a miniszteriumban
fegyelmi feljelentést tett állítólagos
megvesztegetés miatt. A fegyelmi
vizsgálat azonban éppen azokra vég-
ződött szomorú eredménnyel, akik
ellenem a hajszt megindították, ugyan-
is ők lettek megbüntetve, többek kö-
zött éppen maga Stinghe igazgató is
dorgálással.

Stinghe ur azonban nem elégedett
meg ezzel a hajsztával, hanem szövét-
kezett egy nagyvárad tanárral, aki
azáltal, hogy én foglaltam el a nagy-
várad iskola igazgatói állását, magát
megrövidítve látta és általa feljelen-
tetett ugyanazért az állítólagos meg-
vesztegetésért a helybeli ügyészség-
nél. Az említett tanár időközben viz-
szavonta ugyan a vádat, mint maga
mondja, mert információi tévesek vol-
tak és érdekelt felektől származtak,
azonban a vádat most már az ügyész-
ség hivatalból tartja fenn, állami ta-
náról lévén szó. Ez az az ügy, amely-
nek tárgyalását most már több ízben
elhalasztották. **Mindenesetre Jellemző**
hogy éppen Stinghe ur az, aki az
ügynek bírósági tárgyalását rendsze-
res meg nem jelenésével hátráltatja.
A mostani tárgyalás elől is el akart
menekülni, azonban az iskola-inspek-
tor ur az én kérésemre utasította, hogy
a tárgyaláson megjelenjen. Ezt most
viszont azért halasztották el, hogy a
fegyelmi vizsgálat iratait a miniszte-
riumból bekérjék.

Hogy Stinghe ur ezen manőverével
mit akar ellensúlyozni, az majd ki-
derül akkor, ha az ő ellene a közokta-
tásügyi miniszteriumban 90
szám alatt benyújtott fegyelmi fel-
jelentés tárgyalás alá kerül.

Szivességét előre is köszönve va-
gyok kiváló tisztelettel

Constantin Spălateu m. p. profesor.

Nyilatkozat.

Azon kijelentésem, hogy a »Kibla« tej-
termékek a teavaj közé parasztvajat
kever. tévedésen alapult, melyet ezen-
nel sajnálkozásom kifejezése mellett
viSSZAVONOK, tisztelettel Tóth Mi-
hály.

Apróhirdetések

Alkalmazás

Papírszakmában jártas komoly helyi ügynököt keres papirkereskedés. Cim a kiadóban. (2854)

Kertész, képesített, nyomban felvétetik. Cim a kiadóban. (2855)

Egyedülálló gyermektelen főzni tudó házmesternét fizetéssel, butor nélkül felveszek. Horga, Gyár. u. Felsőárk-utca 1. (2879)

Igyes elárúsító, fiatal ember, aki a román, magyar és német nyelvet bírja, a férfi és női konfekcióban teljesen jártas, azonnali belépésre felvétetik. Toffler, Modellház, Temesvár, Belváros, Rezső u. 7. (2880)

Allást keres

Igyes fiatal leány, ki perfekt ondol, okt. 1-ére állást keres. Cimeket kér a kiadóba „Jó munkaező” jellegére. (5690)

Magyar, német, román, levelező gépirónó, teljesen perfekt október 1-ére állást keres. Megkereséseket „Szerény” jellegére a kiadóba kérek. (2863)

Irónó, ki a háztartás minden ágában tökéletesen jártas, önnálló urhoz vidékre is házvezetőnőnek ajánlkozik. Leveleket „35” jellegére a kiadóba kér és azt a kiadó továbbítja.

Adás-vétel

Igig használt három férfi ruhá középtermetre eladó. Erzsébetv., Dózsa-utca 18, földszint 1. (2752)

Kiadó ház kovácsműhellyel, 4 szoba, két konyha, melléképületekkel. Esetleg kiadó. Borsos Imre, Ujszentes, Fő-ut 7) (2859)

Ház eladó. Erzsébetváros, Király-u.) Str. Memorandu'ui 4. (2856)

Ó- és tölgyfaebédlő olcsón Sierbold butorgyárban, Timisoara II. Pavirda-u. 21. Telefon 6 99. (2423)

Golcsóbban családi házakat 400—300 □ telekkel csak Ujszentes 17. szám alatt vehet. (2713)

Vaskályhák olcsón eladók. Str. Romulus 28, háziurnál. (2872)

Karikahajós Singer gép eladó. Gyárvaros, Rózsa-tér 3. Pollák.

Ház üzlethelyiséggel eladó vagy aszonbérbe kiadó, villamos megálló közel. Kisoda, Sági ut 14. (2876)

Kiadó, egy kisebb bérház üresedő lakással. Érdeklődni: Belv., Hunyady-u. 9. (2878)

Kiadó jutányos éron egy alig használt jó karban lévő könnyű sárga adászkocsi, a kocsin két személy ér el, egészen becsukható, tengelys rugó kifogástalan. Megtekinthető gyönyörű Hidvagyhy kocsigyár Arad.

Kiadó: egy női perzakabát, egy brilliantnyakék, kis ház 337 □-öl telekkel Ujkisodán, X. utca 138. Közelebbit Kereszt-tér 2. ajtó 1).

Kiadó nagy filodendron pálmák, többféle szobanövény. Cim a kiadóban.

Lakás

Ignyos ur csinosan butorozott önönbejárati szobát keres, lehetőleg a Belvárosban. Cimeket a kiadóba kérek „Butorozott szoba” jellegére. (2717)

Kiadó egy ketszobás, konyhás, kárpas világos suterén lakás. Közélebbi adatok szíveségből Józsefv., Tilgályi u. 18, emeleten 1 sz. a.

Kiadó, konyhás lakást azonnalra keresek. Cim a kiadóban. (2874)

Önönbejárati butorozott szoba kárpasnak esetleg teljes ellátással kiadó. Cim a kiadóban. (2882)

Gyilkosság a kastélyban

Bűnügyi regény

A nyomozási adatok alapján írta: Gábor Emil

(Folytatás).

6
— Ugyan kérem, — szólt közbe Földi doktor — hiszen ezekről a találkákról Temesvárott igen sokan tudtak.

Palmer jegyző nem zavartatta magát a két közbeszólás által, hanem folytatta szavait:

— Sárosi és a felesége úgy bántak a gróffal, akár a testvérükkel. A három ember a legteljesebb egyetértésben élt a kastélyban. Azonban jött a kéréssel végzet. Egy napon Sárosi a vadászatról betegesen tért haza. Ágyba kellett feküdnie, állapota egyre rosszabbodott. A felesége és a barátja éjjel-nappal mellette voltak és apolták. Az orvosok mindent elkövettek, hogy megmentsék, azonban hiába. Mielőtt meghalt, ágyához hívta egész személyzetét és azok előtt jelentette ki, hogy utolsó vágya az, hogy halála után özvegye és barátja lépjenek házasságra. Ez a gondolat nem a halála órájában fogamzott meg benne, mert a halála előtti ötödik napon irt vég-

rendeletében is ennek az óhajnak adott kifejezést.

— Sárosiéknek nem voltak gyermekeik? — kérdezte a vizsgálóbíró.

— Nem. Azonkívül, miként említettem, Sárosiéknek rokonai sem voltak. Mikor aztán a gyászév letelt, a gróf és Sárosi özvegye esendben megtartották az esküvőt.

— Milyen volt a grófi házaspár élete? — kérdezte a vizsgálóbíró.

Kemény János bíró sietett a válasszal megelőzni a jegyzőt:

— Erre nézve pontos információt adhatok. Békésen, esendesen éltek. Szerették és becsülték egymást. A gróf csupa figyelem volt a feleségével szemben. A grófnő pedig teljesen méltó volt hozzá.

— Ugyalászik, bíró ur, hogy ön nagyon is bejáratos lehetett a grófi kastélyban, hogy olyan jól ismerte a két házastest.

— Ugy van, vizsgálóbíró ur, a grófhoz baráti kötelék fűzött. Különben is kevésen mult, hogy a gróf nem lett

a vóm. Ugyanis még Sárosi életében udvarolt a leányomnak, Laurának és barha vagyonát eltékozolta volt, azért mégis szívesen hozzáadtam volna a lányomat. Hiszen nekem van elég vagyonom és gond nélkül élhetek volna. Ha közben nem jön az, hogy Sárosi a halálos ágyán azt a kívánságát fejezi ki, hogy a gróf vegye feleségül az özvegyét, akkor a gróf Laura lányommal esküdött volna meg.

A bíró nem folytathatta a szavait, mert odakint nagy láрма hangzott föl.

— Valószínű, hogy megtalálták a gróf hulláját és most idehozzák, — jegyezte meg valaki.

Azonban a bíró tévedett, mert nem a gróf hulláját hozták. Egy férfi lépett be esendőröktől vezetve. A férfi ruhája össze volt tépve és halványan, reszketően lépett a szobába. Kivülről pedig hallatszottak a kiáltások, amelyeket a kastély előtt álló cselédek utánaküldtek:

— Itt van Nánási, a gróf és a grófnő gyilkosa! Akasztófára vele!

A bíró is megjegyezte:

— Vizsgálóbíró ur, itt a gyilkos.

A jegyző félig hallhatóan mormogott maga elé:

— Ha csakugyan elkövette a tettet, akkor miért jött vissza?!

Hamarosan kiderült, hogy Nánási tényleg magától jött vissza. A kastély előtt állott éppen a cselédség, a mikor Nánási mámorosan és tántorogva közeledett és közben vidáman énekelt. Látszott rajta, hogy részeg még.

Mikor a cselédség Nánásit meglátta, megragadták. Ez azt hitte, hogy azért mérgesek rája, mert éjszaka nem ment el a szakácsnő lakodalmára. Azok azonban rákiáltottak, hogy meggyilkolta a gróft és a grófnőt. Szemébe vágják a gyilkosságot, mire elhalványodott.

— És nem szólt semmit a vádra? — kérdezte a vizsgálóbíró.

— Semmit, — válaszolt a csendőr, aki a kertészt behozta — összeszoritotta a fogait és hallgatott. Mielőtt behoztam volna ide, átkutattam a zsebeit és azokban találtam két kulcsot, bicskát, egy temesvári vaskereskedő cég számláját, azonkívül a pénztárcáját, amelyben háromszáz és egynéhány korona volt. Tessék, itt vannak a tárgyak.

A csendőr letette a tárgyakat az asztalra. A vizsgálóbíró kinyitotta a pénztárcát és abban háromszázhuszonnyolc koronát talált.

— Kérem, — szólt a csendőr — mindenesetre furesa, hogy a kertésznek most ennyi pénze van, holott tegnap nem volt egyetlen fillérje sem.

— Honnan tudja ezt?

— A komornyiktól, aki elmondotta, hogy tegnap a kertész huszonöt koronát kért tőle kölcsön, hogy a lakodalmra elutazhasson.

A vizsgálóbíró behívatta a komornyikot.

— Tudja ön, hogy Nánásinak tegnap nem volt semmi pénze?

— Tudom, kérem, mert délután huszonöt koronát kért tőlem kölcsön.

— Talán volt titokban megtakarított pénze?

— Dehogyan is volt annak. Elpredálta volna az még a Dárius kincsét is. Ha pénze volt, elitta, elkartyázta, vagy nőkre pazarolta.

(Folyt. köv.)

Vasárnap, szeptember 30-án, délután öt órakor a nyári moziban, kedvezőtlen idő esetén a Tiszti Kaszinó termében

Vivó akadémiát

rendez az aradi Glória CFR,

Petschauer Attila

a világ legjobb vivója,

Dr. Gombos Sándor

olimpiai és többszörös európai bajnok
valamint a legjobb cluji, oradeai, aradi és timisoarai vivók részvételével.

Jegyek 120—60 leies árban már válthatók a színház nappali pénztáránál. 2847

Aki jól akar mulatni, vegyen részt

az

Ujszentesi Dalárda

mulatságán, mely

szeptember 30-án

a Török-féle vendéglőben lesz. 2844

Lakás: 2 szoba, mellékhelyiségek azonnal kiadó. Str. Bolintineanu (Gorové-u.) 12. (2883)

Különféle

Teljes ellátást kaphat 1—2 fős zsidó családnál. Gondos felügyelet, közel a zsidó liceumból. Cim Engel, Erzsébetváros, Hungária-út 3. sz., I. em., 7. ajtó.

Teljes ellátásra felvétetik 2—3 nő havi 1500 leiért Mehala. Vár-sor 36. sz. Érdeklődni: Stefan bodega, Belváros, Jenőherceg-u. 8. szám, (2881)

Elsőrendű menü: leves, főzelék, sült, kenyér 22 lei. Leves, főzelék, sült, kenyér 30 lei. „Büffé” Begajobb-sor 3, kalapgyár és lánccsiga között. (2887)

Déli Hírlap

1928 SZEPTEMBER 30

LEGÚJABB

IV. ÉVF. 228 SZAM

Mentőtanuk felvonulása a kommunista-perben

Kolozsvár, szeptember 29.

Egy napi szünet után tegnap folytatták a kolozsvári kommunistaper tárgyalását. L a z a r Aurél dr. a tárgyalás megnyitása után nyomban kérte annak tisztázását, hogy a rendőrségen kizárták-e a vádlottakat vagy sem. Ezért kéri tanuként beidézni H o r v á t h József nagyváradi rendőrszolgálatot, aki személyesen vett részt a vizsgálatban. A bíróság N e g u l e s c u ügyész ellenzése dacára megidézti tanuként Horváth Józsefet. Ezután a tanukihallgatásokra kerül a sor.

H o s s u Teofil nagyváradi szubprefektus az első tanu, aki kijelenti, hogy A r a d i Viktor mindig bátran küzdött az igazságtalanságok ellen. Nem hiszi, hogy bármilyen államellenes cselekedetre képes volna.

E r d é l y i János dr. a következő tanu, aki Budapest román megszállása alkalmával meghatalmazott miniszter volt a magyar fővárosban.

A r a d i: Ugy ismer engem miniszter ur, mint filorománt és a magyar állam ellenségét?

E r d é l y i: Ugy ismertem mindig, mint filorománt és az elnyomottak védőjét, de ezért jó magyar állampolgár volt.

A r a d i: Milyen impressziója volt cikkeimről és röpirataimról? Tudományos jellegűek vagy lázítóerővel bírnak.

E r d é l y i: Én önt a szó bibliai értelmében szociológusnak és humanistának ismertem, aki azért harcolt, hogy az egész emberiség a szeretet jegyében egyesüljön.

A r a d i: Változott-e azóta a falusi román parasztság elnyomott helyzete?

E r d é l y i: A román nép ma is legalább olyan rossz helyzetben van, ha nem rosszabban, mint annak idején. Kijelenti ezután, hogy véleménye szerint Aradinak joga van ma is ugyanolyan eszközökkel harcolni, mint a magyar impérium alatt.

M e s t e r Vazul dr. tordai közjegyző kijelenti, hogy Aradi Viktort a szociológiai absztrakt tudósának tartja és nem hiszi, hogy bármilyen erőszakos cselekedetre képes volna. Erős propagandát fejtett ki a mócekek érdekében.

A r a d i: Milyen véleménnyel van az elkobzott lapomban megjelent cikkeimről?

M e s t e r: Olyan cikkek is voltak, amelyekben összehasonlítás történt az itteni és oroszországi viszonyok között és ezeknek konklúziója az volt, hogy a szovjet helyzete jobb. Ez azonban csak elméleti jellegű volt.

S e r b á n Mihály a kolozsvári gazdasági akadémián a társadalomtudo-

mány tanára volt a következő tanu. Kijelentette, hogy Aradit kiváló szociológusnak ismeri, aki álmódú idealista és elképzelhetetlen a barrikádokon.

P o p a Ádám ügyvéd: Ha a kommunizmust mint tantárgyat lehetne tanítani, bűn volna-e, ha valaki a tanított dolgokat propagálná és hirdetné?

S e r b á n: Nem! Azokat a tanokat, melyeket Aradi hirdet számos egyetemen rendes tantárgyként tanítják.

L a z a r Aurél: A világtörténelem tud-e felmutatni olyan politikai pert, amelyet csak azért inszenáltak, hogy eszméket ültessenek a vádlottak padjára?

S e r b á n: Ez annyira elvont tudományos kérdés, hogy nem a bíróság előtt, hanem egyetemi tanteremben adhatnám meg a méltó választ.

N e g u l e s c u ügyész kéri a védőket, hogy maradjanak meg a per tényálladéknál.

L a z a r Aurél: Nekünk mint védőknek sajnos a vádirathoz kell alkalmazkodni és ezért kénytelenek vagyunk ilyeneket kérdezni, mert a vádirat nélkülöz minden tényálladékat.

Több lényegtelen tanu kihallgatása után L a k o s nagyváradi detektívét

vezetik elő tanuként, aki hivatalos hatalommal való visszaélés miatt vizsgálati fogságban ül.

L a z a r Aurél leleplezi Lakost, hogy a magyarországi proletárdiktatúra alatt jelentékeny szerepe volt és így menekülni volt kénytelen. Erőfeszít a védők különböző kérdéseket intéznek Lakoshoz, aki azonban megavárodik és a legellentmondóbb válaszokat adja.

A tegnapi tárgyalás humoros akkorddal zárult, mert a hadbíróság egy F r i e d Berta nevű nőt idézte meg, de miután ez közben ismeretlen helyre költözött Nagyváradról, az ottani sziguranca egy hasonló nevű prostitúciós nőt küldött el a tárgyalásra. Ezt a tanut természetesen nem hallgatták ki, hanem a tárgyalás folytatását mára halasztották.

Részeg cseh kormányfőtitkár botránya

Prága, szeptember 28.

Az éjjel az utcán egy jólöltözött ur belekötött a járőrökbe és mindenkit leszedett, aki németül beszélt. Az egyik társaság átadta a rendőrségnek, aki az őrszobába akarta vezetni. Az illető toporzékolat és kijelentette, hogy ő H a j s m a n a belügyminisztérium propaganda osztályának főnöke. A rendőr a dühöngő embert bekísérte a rendőrségre, ahol az az ügyeletes rendőrtisztet székkel akarta leütni. Erre megbilincseltek és mivel most már dühöngeni kezdett és azzal fenyegetőzött, hogy mindenkit elcsapat, mire cellába dugták. Ott betörte az ablakot és összeverezte a kezét. A rendőrorvosra, aki sebét be akarta kötni, ráugrott és bilincseléssel fejbévágta, mire aztán a lábait is megbilincselte. Reggelre kijózanódott, mire igazolta magát és kiderült, hogy tényleg Hajsmán.

Tőzsdei árfolyamok

Zürichben a lei 3'16— Párisban 15'50

Budapesti és Kolozsvári magánárfolyamok 1928 szeptember 29-én reggel:

A Kereskedelmi és Gazdasági Bank devizaosztályának árfolyamai.) Minden pénznem mellett három számjegy áll. Ezek közül az első átutalást jelent pénzben, a második áruban a harmadik bankjegyet középkurzusban.
Angol font: 801¹/₄—801³/₄—802'00—, dollár: 164'85—165'00—164'05.
dínár: 2'92— külföldi, 2'87 belföldi, 2'88 effect, hollandi forint: 66'40—66'50—66'60, francia frank: 6'46—6'48—6'50, olasz lira: 8'66—8'68—8'70
cseh kor.: 4'89¹/₂—4'90¹/₂—4'92 német márka: 39'45—39'47—39'50, osztrák schilling: 23'28—23'32—23'40, magyar pengő: 28'83—28'88—29'00, avánci frank: 31'82—31'85—31'90.

Terményárak:

Buza 710, tengeri 900, szárított tengeri üzlettel, zab 610, árpa (moldvai és besszarábiai) 600, lencse 17, bab 21—22. Irányzat: lanyha.

Olcsó ruhaáruház

Fekete télikabát . . . lei 1650
„ „ szőrmével „ 1950
Sportruha . . . „ 1400-tól
Fregoli gumikabát . „ 1750

Fuchs Sándor

férfiruhaáruház
Józsefváros, Skudier-tér 6. szám.
a kereskedők részleteladási szindikátusának tagja. 2605

Vegyileg fest és tisztít

női- és férfiruhat, selymet, szövetet, harisnyát és szőrmét

Marschall J. és Fia

Józsefváros, Fröbl-utca 19. szám.

Telefon: 11—66.

Átvételi helyek: Belváros és Gyárváros.

Felelős kiadó: VARNAY ELEMÉR dr.

Nyomatott a »HELICON« Bánáti Nyomda Részvénytársaságnál Timisoara.